

✓
9

سُورَةُ الْجَالِقِ

أَقْرَأْ بِأَسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ① خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ② أَقْرَأْ وَرَبُّكَ
الْأَكْرَمُ ③ الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ④ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ ⑤

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

Perpustakaan Universiti Malaya

A510790111

الوقت كالسيف - العلم نور - في عون الله

Penguasaan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab
Di Kalangan Pelajar-Pelajar Tingkatan Tiga -
Satu Kajian Kes Di Sekolah Menengah Kebangsaan
(Agama) Negeri Melaka.

Saifuddin Hussin

Disertasi ini dikemukakan
kepada
Fakulti Bahasa dan Linguistik,
Universiti Malaya
sebagai memenuhi sebahagian daripada syarat
untuk mendapatkan Ijazah Sarjana Pengajian
Bahasa Moden
2002

Abstrak

Kajian ini dibuat untuk mengenal pasti penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab di kalangan pelajar Melayu khususnya di tingkatan tiga. Untuk tujuan ini, 30 set kertas jawapan Peperiksaan Percubaan Penilaian Menengah Rendah (PMR) 1999 dari dua buah sekolah di negeri Melaka, iaitu SMK(A) Sultan Muhammad dan SMK(A) Sharifah Rodziah telah dikaji.

Daripada analisa kertas jawapan tersebut, perbendaharaan kata bahasa Arab yang digunakan oleh pelajar dikategorikan kepada Kata Nama, Kata Kerja, Kata Tugas, Ungkapan, Struktur Ayat, Sebutan dan Bilangan.

Perbendaharaan kata yang terdapat dalam buku teks juga dianalisa dan dikategori seperti di atas.

Kajian ini membincangkan berapa peratuskah perbendaharaan kata yang telah digunakan oleh pelajar dalam jawapan mereka, berbanding dengan perbendaharaan kata yang telah diajar kepada mereka melalui buku teks. Peratusan ini akan membayangkan tahap penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab di kalangan pelajar.

Di samping itu soal selidik dan temu bual dengan guru-guru yang mengajar bahasa Arab dianalisa untuk mendapatkan maklumat yang berkaitan dengan kajian disertasi.

Melalui kajian ini, beberapa kelemahan telah dikenal pasti dalam proses pengajaran dan pembelajaran bahasa Arab, terutamanya yang berkaitan dengan guru, pelajar dan bahan.

Oleh itu, melalui disertasi ini, beberapa cadangan dan saranan dikemukakan untuk mempertingkatkan lagi penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab di kalangan pelajar.

ABSTRACT

This study is carried out with the purpose of identifying Arabic proficiency among Malay students, in particular their ability to master in the Arabic vocabulary among the form three students. For this purpose, 30 sets of answer scripts of PMR trial, 1999 were obtained from two schools in Malacca, i.e. SMK(A) Sultan Muhammad and SMK(A) Sharifah Rodziah are analyzed.

Based on the analysis of the answer scripts, the vocabularies of Arabic language which are used by the students are classified into several categories, i.e. nouns, verbs, propositions, phrases, word structures, pronunciations and numbers.

Vocabularies contained in text books are also analyzed and categorized as above.

This study evaluates the percentage of vocabularies which are used by the students in their answer script in comparison with those words used in text books. The percentage indicates the degree of Arabic proficiency among the students.

Apart from analyzing the answer script, questionnaires and interviews were also carried out to accumulate data on this point.

From the study, some weaknesses in the teaching and learning processes of Arabic language, especially those which are related to the teachers, students and instruments are identified. Therefore some suggestions and recommendations are forwarded in order to improve the proficiency of Arabic vocabulary among the students.

PENGHARGAAN

الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على اشرف الأنبياء والمرسلين وعلى آله وصحبه
اجمعين . اما بعد . . . . .

Segala puji-pujian bagi Allah S.W.T., Tuhan Sekeliam Alam, selawat dan salam buat junjungan besar Nabi Muhammad S.A.W., pembawa risalah yang agung, ahli keluarga baginda, para sahabat baginda dan pengikut-pengikut jalan kebenaran yang berjuang sehingga ke akhir zaman.

Bersyukur saya ke hadrat Ilahi, kerana dapat menyiapkan kertas kerja ilmiah ini yang bertajuk *“Penguasaan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab Di Kalangan Pelajar-Pelajar Tingkatan Tiga - Satu Kajian Kes Di Sekolah Menengah Kebangsaan (Agama) Negeri Melaka”* dalam jangka masa yang ditetapkan.

Jutaan kasih saya ucapkan kepada Puan Siti Rohana binti Mohd. Thani, penyelia yang tidak jemu-jemu membimbing dan memberi tunjuk ajar kepada saya sehinggalah sempurnanya disertasi ini.

Ucapan penghargaan dan terima kasih juga saya panjatkan kepada semua pensyarah di Fakulti Bahasa dan Linguistik, Universiti Malaya, Kuala Lumpur, terutamanya yang menjadi tenaga pengajar di sesi 1998 – 2000, kerana curahan ilmu yang tak terhingga kepada saya, terutama buat Ust. Mat Taib bin Pa, Prof. Datin Dr. Jamaliah Ali dan Prof. Madya Dr. Azirah binti Hashim.

Sekalung penghargaan diucapkan kepada pengetua SMKA Sultan Muhammad dan SMKA Sharifah Rodziah, Guru Penolong Kanan 1, Guru Hal Ehwal Murid (HEM), Guru-Guru Kanan Mata Pelajaran dan Guru-guru bahasa Arab yang telah kerjasama untuk mendapatkan maklumat dan data kajian.

Juga tidak lupa buat pelajar-pelajar PMR 1999 dari SMK(A) Sultan Muhammad dan SMK(A) Sharifah Rodziah yang telah membenarkan saya menganalisa kertas jawapan mereka bagi melengkapkan kajian.

Ucapan jutaan terima kasih yang tidak terhingga buat isteri tersayang Normazidah binti Mahmood dan juga abang-abang serta adik-adik yang banyak membantu dalam penulisan disertasi ini.

Dan tidak lupa juga diucapkan setinggi-tinggi penghargaan dan ribuan terima kasih kepada mereka yang terlibat secara langsung dan tidak langsung dalam menyiapkan disertasi ini, semoga segala usaha kita mendapat ganjaran yang setimpal di sisi Allah.

Sekian, Wassalam.

Istimewa buat .....

Ayah dan Emak.....

Yang telah banyak berkorban dan mendoakan agar aku sentiasa berjaya
mengejar cita-citaku ....

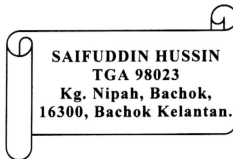
Isteriku ....

Zida... Kemesraan, sokongan dan dorongan yang diberikan amat bernilai
buatku, tanpamu siapalah aku dan kau sentiasa di hatiku ... ..

Anak-anakku .....

Kepetahan dan kelincahan Sulhana Auni menjadikan aku sentiasa
merinduinya ....

❁ الوقت كالسيف - العلم نور - في عون الله ❁

KANDUNGAN

Tajuk	-----	i
Abstrak	-----	ii
Penghargaan	-----	iv
Kandungan	-----	vii
Senarai Jadual / Rajah	-----	xii
Jadual Transliterasi	-----	xiii
Senarai singkatan dan lambang	-----	xiv

BAB SATU : PENGENALAN

1.0	Pendahuluan	-----	1
1.1	Pernyataan Masalah.	-----	2
1.2	Batasan Kajian	-----	4
1.3	Objektif kajian.	-----	5
1.4	Definisi konsep.	-----	6
1.5	Kepentingan Kajian	-----	9

BAB DUA : TINJAUAN KAJIAN DAN PENULISAN BERKAITAN.

2.0	Pengenalan.	-----	12
2.1	Pandangan sarjana terhadap pemerolehan bahasa dan perkembangannya.	-----	13

2.2	Kaedah pengajaran dan pembelajaran perbendaharaan kata bahasa Arab	-----	20
2.2.1	<i>Asas pemilihan perkataan / perbendaharaan kata</i>	-----	21
2.2.2	<i>Cara menerangkan makna perkataan / perbendaharaan kata</i>	-----	23
2.2.3	<i>Pendekatan / kaedah pengajaran.</i>	-----	26
2.3	Kajian sarjana tentang buku teks.	-----	33
2.4	Kajian tempatan berkaitan dengan penguasaan bahasa Arab.	-----	35
2.5	Kesimpulan	-----	38

BAB TIGA : METODOLOGI DAN PROSEDUR KAJIAN

3.0	Pengenalan	-----	40
3.1	Reka bentuk kajian.	-----	41
3.2	Prosedur Kajian	-----	43
3.2.1	<i>Mengenal Pasti Lokasi</i>	-----	44
3.2.2	<i>Mengenal Pasti Populasi Dan Persampelan.</i>	-----	44
3.2.3	<i>Mengumpul Soalan Dan Kertas Jawapan Percubaan PMR</i>	-----	45
3.2.4	<i>Mengumpul Perbendaharaan Kata Bahasa Arab Dalam Buku Teks.</i>	-----	45
3.2.5	<i>Mengkaji Dan Menganalisa Data</i>	-----	46

3.3	Instrumen	-----	47
3.4	Pendekatan dan perkaedahan.	-----	48
3.5	Kesimpulan	-----	50

**BAB EMPAT : MENGUMPUL DATA DAN
MENGANALISA**

4.0	Pengenalan	-----	51
4.1	Perbendaharaan Kata Bahasa Arab - Buku Teks.	-----	51
4.1.1	<i>Kategori perbendaharaan kata bahasa Arab</i>	-----	52
4.1.2	<i>Bilangan Perbendaharaan Kata Bahasa Arab Dalam Buku Teks.</i>	-----	56
4.2	Perbendaharaan Kata Bahasa Arab - Kertas Jawapan.	-----	58
4.2.1	<i>Bilangan Perbendaharaan Kata Dalam Kertas Jawapan Pelajar.</i>	-----	62
4.2.2	<i>Perbandingan Di antara Per- bendaharaan Kata Yang Terdapat Dalam Kertas Jawapan Dan Buku Teks.</i>	-----	66

4.3	Analisa Soal Selidik	-----	70
4.3.1	<i>Bahagian A – Latar Belakang Guru</i>	-----	71
4.3.2	<i>Bahagian B - Kaedah Pengajaran Bahasa Arab</i>	-----	77
4.3.3	<i>Bahagian C - Buku Teks</i>	-----	80
4.3.4	<i>Bahagian D - Kemampuan Pelajar</i>	-----	81
4.4	Temubual	-----	83
4.5	Kesimpulan	-----	85
 BAB LIMA : RUMUSAN DAN CADANGAN			
5.0	Pendahuluan	-----	86
5.1	Kesimpulan	-----	87
5.2	Cadangan	-----	90
5.3	Cadangan untuk kajian akan datang	-----	99
 Bibliografi			----- 101
 Lampiran			
i.	<i>Lampiran A : Perbendaharaan Kata yang terdapat dalam buku teks.</i>	-----	105
ii.	<i>Lampiran B : Bilangan perbendaharaan kata ting. satu, dua dan tiga.</i>	-----	119
iii.	<i>Lampiran C : Contoh Soalan Percubaan Penilaian Menengah Rendah (PMR) 1999.</i>	-----	122

<i>iv. Lampiran D : Contoh jawapan pelajar.</i>	-----	128
<i>v. Lampiran E : Soalan soal selidik.</i>	-----	131
<i>vi. Lampiran F : Surat kebenaran soal selidik.</i>	-----	135
<i>vii. Lampiran G : Contoh pengajaran per- bendaharaan kata bahasa Arab.</i>	-----	137
<i>viii. Lampiran H : Contoh Latihan per- bendaharaan kata bahasa Arab.</i>	-----	140

SENARAI JADUAL / RAJAH

1.	Jadual 4.1	Contoh perbendaharaan kata bahasa Arab.	----- 53
2.	Jadual 4.2	- Kategori perbendaharaan kata yang terdapat dalam buku teks.	----- 54
3.	Jadual 4.3	Perbendaharaan kata bahasa Arab tingkatan Satu, Dua dan Tiga.	----- 56
4.	Jadual 4.4	Bilangan kertas jawapan	----- 59
5.	Jadual 4.5	Bilangan kertas jawapan mengikut tajuk soalan	----- 61
6.	Jadual 4.6	Bilangan perbendaharaan kata dalam kertas jawapan pelajar.	----- 63
7.	Jadual 4.7	Perbandingan di antara perbendaharaan kata dalam kertas jawapan pelajar dan buku teks	----- 67
8.	Jadual 4.8	Bentuk soalan soal selidik.	----- 70
9.	Jadual 4.9	Latar belakang kelulusan guru.	----- 72
10.	Jadual 4.10	Pengalaman mengajar bahasa Arab	----- 74
11.	Jadual 4.11	Pendedahan kursus dikalangan guru.	----- 75
12.	Jadual 4.12	Kaedah pengajaran bahasa Arab	----- 77
13.	Jadual 4.13	Pandangan guru terhadap buku teks.	----- 80
14.	Jadual 4.14	Pandangan guru terhadap kemampuan pelajar.	----- 82

SENARAI RAJAH

1.	Rajah 4.1	Jumlah keseluruhan perbendaharaan kata dalam buku teks.	----- 57
2.	Rajah 4.2	Jumlah keseluruhan penguasaan perbendaharaan kata bahasa Arab	----- 66
3.	Rajah 4.3	Perbezaan di antara perbendaharaan kata kertas jawapan pelajar dan buku teks	----- 69

JADUAL TRANSLITERASI

Bil	Bentuk huruf	Nama huruf	Padanan rumi
1.	ا	Alif	a
2.	ب	Bā'	b
3.	ت	Ṭā'	t
4.	ث	Thā'	th
5.	ج	Jīm	j
6.	ح	Hā'	ḥ
7.	خ	Khā'	kh
8.	د	Dāl	d
9.	ذ	Dhāl	dh
10.	ر	Rā'	r
11.	ز	Zai	z
12.	س	Sin	s
13.	ش	Syin	sh
14.	ص	Sad	ṣ
15.	ض	Dad	ḍ
16.	ط	Tha	ṭ
17.	ظ	Zha	ẓ
18.	ع	Ain	ʿ
19.	غ	Ghain	gh
20.	ف	Fa	f
21.	ق	Qaf	q
22.	ك	Kaf	k
23.	ل	Lam	l
24.	م	Min	m
25.	ن	Nun	n
26.	ه	Ha	h
27.	و	Wau	w
28.	ء	Hamzah	'
30.	ي	Ya	y

Bil	Vokal pendek		Vokal panjang		Diftong	
1.	a	ا	Ā	ا —	Ay	اى
2.	i	ى	Ī	ى —	Aw	او
3.	u	و	Ū	و —		

SENARAI SINGKATAN DAN LAMBANG.

Bil.	Singkatan	Huraian
1.	%	Peratus.
2.	&	Dan.
3.	A / (A).	Agama
4.	a.s.	Alaihi as-salam
5.	B. Arab	Bahasa Arab.
6.	BA	Bahasa Arab
7.	Bil	Bilangan
8.	JAPIM	Jabatan Pendidikan Islam dan Moral
9.	JPN	Jabatan Pendidikan Negeri
10.	KK	Kata Kerja
11.	KN	Kata Nama
12.	Kpd.	Kepada.
13.	KT	Kata Tugas
14.	KUSZA	Kolej Agama Sultan Zainal Abidin
15.	Men.	Menengah
16.	ms	Muka surat
17.	P&P	Pengajaran dan pembelajaran
18.	PMR	Penilaian Menengah Rendah .
19.	Ren.	Rendah
20.	s.a.w.	Sallallah ^c Alaihi Wasallam
21.	s.w.t.	Ṣubhānahū Wa Ta ^c āla
22.	Sek.	Sekolah
23.	SMKA	Sekolah Menengah Kebangsaan (Agama)
24.	SMKASM	Sek. Men. Keb. (Agama) Sultan Muhammad
25.	SMKASR	Sek. Men. Keb. (Agama) Sharifah Rodziah
26.	STA	Struktur Ayat
27.	Ting.	Tingkatan
28.	UIAM	Universiti Islam Antarabangsa Malaysia
29.	UK.	Ungkapan
30.	UKM	Universiti Kebangsaan Malaysia
31.	UM	Universiti Malaya
32.	Utk.	Untuk.

**BAB
SATU**